

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-644367-III/10/JA

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, ...6.04.2010...r.

**Pani
Jolanta Fedak
Minister Pracy
i Polityki Społecznej**

szanowna Pani Minister

Uprzejmie informuję, że do Rzecznika Praw Obywatelskich kierują skargi rodzice wskazując na problem w uzyskaniu przez ojca przysposabiającego dziecko urlopu ojcowskiego (kopia przykładowego listu załączeniu).

Ustawą z dnia 6 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 237, poz. 1654), zostały znowelizowane przepisy Kodeksu pracy dotyczące uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem, m.in. została do Kodeksu pracy wprowadzona instytucja urlopu ojcowskiego. Zgodnie z treścią art. 182 Kodeksu pracy pracownik-ojciec wychowujący dziecko ma prawo do urlopu ojcowskiego w wymiarze 1 tygodnia, a od 2012 r. w wymiarze 2 tygodni, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 12 miesiąca życia. Pracownik-ojciec jest w okresie korzystania z urlopu ojcowskiego objęty ochroną taką samą jak pracownica korzystająca z urlopu macierzyńskiego i przysługuje mu zasiłek macierzyński z ubezpieczenia społecznego. Uprawnienie to dotyczy również rodziców adopcyjnych.

Zgodnie z przepisami Kodeksu pracy z urlopu ojcowskiego rodzic może skorzystać tylko w ciągu pierwszego roku życia dziecka, co powoduje, że w sytuacji rodzica adopcyjnego wykorzystanie tego urlopu jest praktycznie niemożliwe. Warunkiem koniecznym do zainicjowania postępowania o przysposobienie dziecka jest uregulowanie sytuacji prawnej dziecka, zaś długotrwałość postępowań opiekuńczych o pozbawienie władzy rodzicielskiej rodziców biologicznych i procedur preadopcyjnych np. poszukiwanie kandydatów na rodziców adopcyjnych, sporządzanie opinii, itp. powodują, że orzeczenie przysposobienia następuje często po ukończeniu przez dziecko 1 roku życia.

Zgodnie z treścią art. 121 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59 ze zm.) przez przysposobienie powstaje między przysposabiającym a przysposobionym taki stosunek, jak między rodzicami a dziećmi. Rodzice adopcyjni z chwilą orzeczenia przysposobienia przyjmują na siebie taką samą odpowiedzialność za dziecko, jaką nabywają rodzice, którym dziecko się urodziło.

Kodeks pracy nakazuje do pracownika-ojca wychowującego dziecko odpowiednie stosowanie w okresie urlopu ojcowskiego przepisów dotyczących urlopu macierzyńskiego, podkreśla tym samym cel i rangę takiego urlopu. Sytuacja ojców adopcyjnych i ojców biologicznych w zakresie uprawnień pracowniczych wynikających z rodzicielstwa została na gruncie Kodeksu pracy zrównana, jednakże nie oznacza to, że kryteria szczegółowe w zakresie tych uprawnień, szczególnie odnoszące się do wieku dziecka, winny być identyczne. Koniecznym w opinii Rzecznika jest dostosowanie regulacji w zakresie uprawnienia do urlopu ojcowskiego do specyfiki instytucji przysposobienia, w taki sposób, aby cel i treść, jakim ma służyć przepis wprowadzający to uprawnienie był realizowany.

Konstytucja traktując o rodzinie określa obowiązki państwa w tym zakresie. W szczególności art. 18 Konstytucji RP nakazuje podejmowanie przez państwo takich działań, które umacniają więzi między osobami tworzącymi rodzinę, a zwłaszcza więzi między rodzicami i dziećmi.

Podobny problem dotyczący uprawnień rodziców adopcyjnych został dostrzeżony i rozwiązany na gruncie uprawnień do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na podstawie art. 15b ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 ze zm.). Przyjęto, że w przypadku przyznania świadczenia dotyczącego dziecka przysposobionego, wniosek składa się w terminie 12 miesięcy od przysposobienia nie później niż do ukończenia przez dziecko 18-go roku życia.

Działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147 ze zm.) uprzejmie proszę Panią Minister o rozważenie zasadności podjęcia działań zmierzających do wzmocnienia uprawnień ojców adopcyjnych w zakresie korzystania z urlopów ojcowskich.

Załącznik 1

Z pozdrowieniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich